

Ганна Михайлюк

ORCID iD 0000-0002-4734-703

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри східних мов та перекладу
Інституту філології,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Тимошенка, 13-б, 04212 Київ, Україна,
h.mykhailiuk@kubg.edu.ua

НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОМУ ТА МОНОЛОГІЧНОМУ ЯПОНСЬКОМУ МОВЛЕННЮ: ОНЛАЙН-КУРС

У статті представлені основні психологічні, психолінгвістичні та методологічні засади розробки онлайн-курсу з навчання базового діалогічного та монологічного японського мовлення з урахуванням сучасних тенденцій розвитку викладання іноземних мов. Розглянута поступова трансформація ролі сучасного викладача до своєрідного фасилітатора та керуючого навчальним процесом. Систематизовані основні чинники, які впливають на процес формування комунікативної компетенції учня/студента. Запропонований та попередньо описаний новий електронний курс для навчання японського мовлення з урахуванням розглянутих у статті передумов його формування.

Ключові слова: навчання діалогічного та монологічного японського мовлення; онлайн-курс; роль учителя; теоретичні та практичні засади формування комунікативної компетенції; фасилітатор; японська мова.

<https://doi.org/10.28925/2078-1687.2019.1-2.7077>

Вступ. В умовах безперервного розвитку інформаційно-технологічного світу, швидкості сприйняття та переробки інформації, природним є факт розвитку та змін певних концептів навчання іноземним мовам. Змінюються реалії життя, розвивається наука та водночас з цим змінюється роль вчителя у навчальному процесі. Водночас збільшується роль технологічних засобів навчання, розвиваються онлайн-курси та різні інтернет ресурси для вивчення мов, залишаючи при цьому найголовнішим фактором формування мовленнєвої компетенції у діалогічному та монологічному мовленні. Відповідні зміни мають визначати формування нових засобів та технологій навчання, які б йшли у ногу з сучасним розвитком міжнародного освітнього процесу.

Поряд з вивченням романо-германських мов, значного поширення набуло вивчення східних мов, зокрема японської. Фахівці з японської мови (філологи, викладачі, перекладачі) все більше знаходять своє професійне застосування у сучасному суспільстві. Щодо тенденцій розвитку методичної науки в Україні, то наразі

дуже багато новітніх тенденцій з вивчення англійської мови. Вони знаходять своє втілення у різних практично спрямованих курсах з англійської мови. Подальшого розвитку дістали й методичні засади вивчення східних мов, зокрема японської. Так, за останнє десятиліття розвиток методичної науки в Україні поповнився дослідженнями таких науковців, як О. Асадчих (2007), яка досліджувала проблему навчання монологічного мовлення на початковому ступені; В. Голубець (2003), яка займалась дослідженням та розробленням тестових завдань при навчанні японської мови, та інших. Різні аспекти методики навчання японської мови стали предметом досліджень таких сучасних науковців, як Л. Нечаєва (2000), яка займалась розробленням науково-методичних основ структури та змісту підручника японської мови, М. Аракава (2007), яка досліджувала формування методичної компетенції у процесі навчання читання, Н. Раздорська (2007), предметом дослідження якої стали особливості навчання японської мови студентів-міжнародників. Методичні дослідження на базі романо-германських мов, зокрема дослідження проблеми формування комунікативної компетенції в цілому та фор-

мування мовленнєвих вмінь, представлені дослідженнями багатьох науковців, як-то: Н. Бориско, В. Бухбіндер, П. Гурвич, О. Нечаєва, Ю. Пасов, І. Рахманов, І. Самойлюкевич, В. Скалкін, І. Скворцова, В. Собеська, Н. Соловійова, Р. Фастовець, С. Шатілов, Ч. Блумфільд, В. Черниш, Н. Шарова.

Проте всі вказані дослідження базувались або на романо-германських мовах, або розкривали різні аспекти навчання японської мови, але жодне дослідження не пропонувало при цьому розробки практичних онлайн-курсів, які могли б максимально відповідати сучасним вимогам розвитку методики викладання та урахували б індивідуальні особливості сприйняття інформації учнем / студентом. Зокрема, не проводилось дослідження щодо формування мовленнєвої компетенції японської мови у говорінні з використанням онлайн-технологій та орієнтацію на різні міжкультурні особливості сприйняття українців та японців.

Отже, недостатня розробленість проблеми формування мовленнєвої компетенції японської мови у говорінні, практично повна відсутність онлайн-курсів для вивчення японської мови на базі української, так само як незначна кількість досліджень у сфері особливостей міжкультурної комунікації українців та японців зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Предметом статті є аналіз підґрунтя розроблення онлайн-курсу для формування мовленнєвої компетенції японської мови у говорінні на початковому рівні навчання. Оскільки розробка такого курсу передбачає чіткий розподіл ролі вчителя, учня/студента, класної та самостійної роботи, постає необхідність визначення ролі вчителя іноземної мови на сучасному етапі розвитку методичної науки.

Метою статті є дослідження теоретичних основ розроблення онлайн-курс з навчання японського діалогічного та монологічного мовлення.

Аналіз ролі вчителя відповідно до сучасних підходів до викладання. Аналіз зазначених вище методичних джерел, спостереження за навчальним процесом з японської та англійської мов, аналіз інтернет-ресурсів із вказаних мов та власний досвід викладання японської та англійської мови на різних рівнях навчання дає змогу говорити про впевнений рух методичної науки від ієрархічного положення «вчитель – учень», до формату співпраці

«вчитель – учитель». Так, одним з основних акцентів розвитку методичної науки останніх років є, на думку автора, перехід від розгляду учня/студента не як об'єкта навчання та сприйняття інформації, а як активного суб'єкта навчального процесу. Тобто не відносини «вчитель до учнів», а саме учень/студент з його потребами у навчанні стає центром класу, навчальна позиція вчителя при цьому поступово змінюється від наставника, який дозволяє говорити класу за своїм бажанням, до ролі здебільшого керуючого процесом «зі сторони», помічника у навчанні та засвоєнні матеріалу. Зокрема, серед сучасних дослідників побутує поширена думка про рух сучасного освітнього процесу до того, що вчитель все більше виступає в ролі фасилітатора, завдання якого є скоріше не навчати, а направляти учнів/студентів у їх навчальному процесі (Brown, 2019; Shoemaker, 2019; Koehn, Rosenau, 2016). У такому варіанті вчитель перестане бути основним джерелом інформації (що вже відбувається зараз), технології можуть замінити цю роль, проте саме вчитель зможе бути дизайнером якісних взаємовідносин студента та навчання, спрямовуючи та мотивуючи студентів у правильному напрямку (Jagtap, 2016).

Така думка не суперечить розвитку методичної науки останніх років у цілому. Так, поступова зміна акценту у бік учня/студента знайшла своє втілення у компетентнісному підході до навчання іноземних мов, у рамках якого основним стало не набуття знань про мову, а формування практично спрямованої комунікативної компетенції з мови. Лінгводидактичний словник дає визначення компетенції як «сукупності знань, навичок і вмінь, які формуються у процесі навчання тієї чи іншої дисципліни, а також здатності до виконання певної діяльності на основі здобутих знань, навичок і вмінь» (Азимов, Щукін, 1999, с. 111). Відповідно до навчання іноземної мови, провідною вважається комунікативна компетенція, яка розглядається як «здатність вирішувати засобами іноземної мови актуальні для учнів завдання спілкування у побутовій, навчальній та виробничій сферах» (Азимов, Щукін, 1999, с. 112).

Цілі навчання за компетентнісним підходом перегукуються з цілями навчання за методикою навчання за комунікативно-діяльнісним підходом, основи якого були закладені у працях психологів С. Рубінштейна (1989), А. Леонтьєва (2007), І. Зимньої (1999). Такий підхід, перш за

все, означає що в центрі навчання перебуває учень як суб'єкт навчальної діяльності, а система навчання спрямована на максимальне врахування індивідуально-психологічних, вікових і національних особливостей особистості учня. Діяльнісний тип навчання передбачає організацію занять як навчальної діяльності, спланованої як постановка і вирішення суб'єктом навчання поставленого завдання. З метою досягнення поставлених завдань у вигляді формування окремих складників комунікативної компетенції, компетентнісний підхід розвивається, реалізуючи основну ціль комунікативно-діялісного підходу. Такий підхід передбачає спрямованість навчання на результат, який розглядається як сформованість різних складників комунікативної компетенції, зокрема (крім основних складників) і соціокультурної та професійної компетентностей. Всі її складники є предметом становлення та навчання студента-філолога, лінгвіста, незалежно від того, яку мову він обрав: англійську, німецьку, китайську чи японську.

Психолінгвістичні засади формування комунікативної компетенції з іноземної мови також підтверджують думку про індивідуальне сприйняття та незалежне від вчителя формування мовленнєвих вмінь. Так, звертаючись до дослідження психології спілкування О. Леонтьєва (2007), зазначимо, що з психологічної точки зору спілкування розглядається вченими як взаємовідносини особистості та суспільства через мовлення (Леонтьєв, 2007, с. 20). Отже, мовлення виступає засобом вираження індивідуальності. Далі, окремим складником спілкування, на думку вченого, є мовленнєва діяльність, яку він розглядає як спеціалізоване використання мовлення для спілкування, конкретний випадок діяльності спілкування. Таким чином, мовлення є потенціальним компонентом будь-якої діяльності, наприклад, пізнавальної, мнемічної тощо (Леонтьєв, 2007, с. 56). Відповідно, навчити «мовленню» не можна, натомість можна формувати мовленнєву діяльність у різних сферах життя, і роль вчителя при цьому (думка автора) якраз у правильній організації такого процесу.

З методичної точки зору поступова зміна ролі вчителя підсилюється також розвитком досліджень з індивідуалізації навчання в процесі вивчення іноземних мов. Акцент на активній, достатньо самостійній ролі учня/ студента ми вбачаємо у різноманітних дослідженнях питань

навчальних стилів та навчальних стратегій, які межують на стику методології та психології. Так, навчальний стиль визначається як поєднання індивідуальних пізнавальних, емоційних та поведінкових патернів людини у процесі вивчення іноземної мови. Дослідниками виділено близько двадцяти різних вимірів таких стилів (Oxford, 1989, р. 2–3). Зокрема, давно доведено, що люди з більш розвиненою правою чи лівою півкулею головного мозку по-різному сприймають інформацію та запам'ятовують нову. Також індивідуально сприймаються питання конкуренції або співпраці у навчальному процесі, толерантність до інших або, навпаки, власні амбіції. Існує бачення того, що найпростіше вивчити слова, просто «зазубривши їх», водночас інша людина швидко засвоїть новий матеріал, користуючись технологіями «занурення», або ж взагалі не вивчить нові слова, поки не напише або навіть не намагає їх.

Вчитель іноземної мови наразі сприймається не лише як суб'єкт передачі інформації, але також як організатор навчального процесу, професійний лінгвіст та досвідчений методист, який, розуміючи особливості засвоєння інформації у різному віці та у різних умовах навчання, зможе правильно вибудувати такий процес, результатом якого стане формування комунікативної компетенції з іноземної мови.

Як можна побачити з викладеного вище, навчальний процес з іноземної мови проходить під впливом різних методичних, психолінгвістичних та психологічних чинників. Але для якісно вибудованої моделі формування комунікативної компетентності з іноземної мови та визначення ролі та завдання вчителя в цьому процесі, важливо, на думку автора, також не забувати про вплив різних чинників суто реального життя. Наприклад, навчання в групі, міні-групі та індивідуально, навчання в задушливому чи кондиціонованому приміщенні влітку, наявність чи відсутність технологічної бази навчання, надмірне навантаження викладачів та інші чинники не можуть не впливати на загальний процес вивчення іноземної мови, тож мають бути врахованими у процесі формування такого процесу з іноземної мови.

Представимо схематично, під впливом яких чинників проходить формування комунікативної компетенції учня /студента (рис. 1) та яке місце у цьому процесі займає вчитель та новітні технології на сучасному етапі розвитку методологічної науки (рис. 2).

Рис. 1. Чинники формування комунікативної компетенції учня/студента

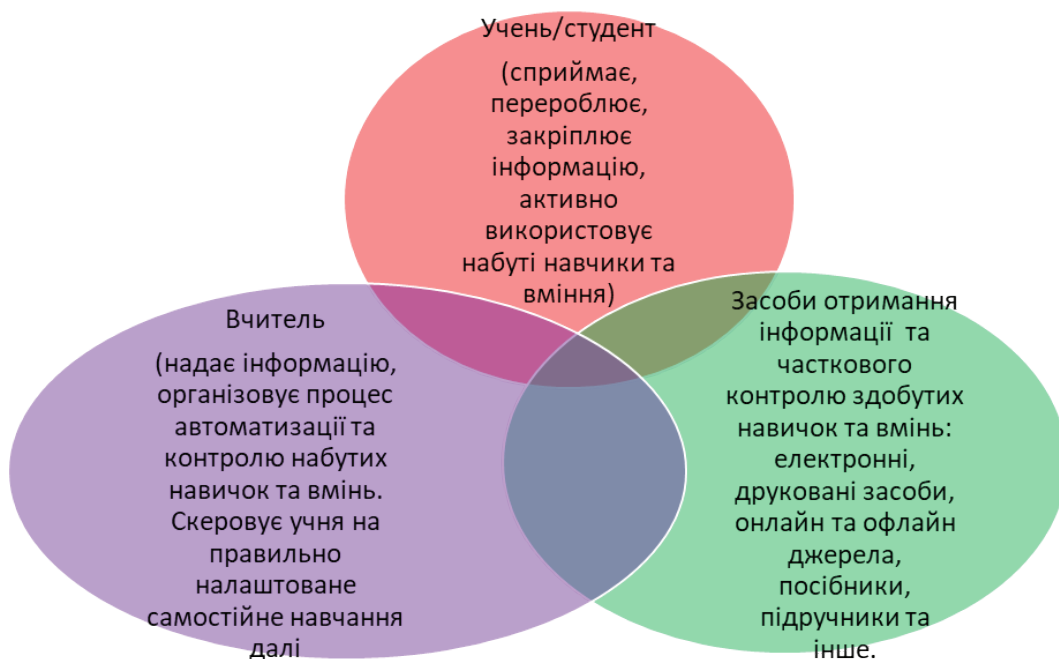

Рис. 2. Місце вчителя в навчальному процесі з іноземних мов

Як бачимо, наразі роль вчителя як носія інформації є одним з, але не найголовнішим його завдань. Його позиція в основному спрямована на правильну організацію навчального процесу, зокрема на налаштування учнів/студентів на подальший самостійний розвиток. Натомість різноманітні джерела інформації, зокрема й електронні та онлайн-курси стають необхідним складником формування навичок та вмінь іноземної мови. Сучасний учень / студент орієнтований на новий формат роботи, швидко орієнтується у соціальних мережах, здатен знайти потрібну

інформацію будь-якої хвилини. Отже, постає питання, яким же чином організувати навчальний процес, використовуючи при цьому новітні технології, мотивуючи учнів/студентів на подальшу самостійну роботу, але при цьому не виключаючи роль вчителя як безумовного куратора процесу?

Розроблення онлайн-курсу для навчання базового діалогічного та монологічного мовлення. Одним з варіантів відповіді на поставлене запитання ми вбачаємо у розробленні онлайн-курсу для навчання базового діалогічного та монологічного мовлення. Розглянемо можливу

структуру та можливі переваги такого курсу.

Отже, авторський курс, який наразі перебуває на стадії розроблення, буде складатись з окремих модулів (частин), які охоплюватимуть найбільш поширені теми спілкування, модулі розподілятимуться за своєю загальною тематикою (наприклад, тема «Щоденне життя» або «Робота», чи «Клімат»). Тематичні модулі пропонуватимуть лексичні та граматичні одиниці початкових рівнів складності.

Один розмовний модуль передбачатиме розкриття теми у три етапи або «кроки» та міститиме два типи джерел інформації: відеоматеріали – презентації вчителя та друкований або електронний аналог вказаної презентації. Перший крок роботи передбачатиме оволодіння розмовною темою на рівні окремих слів та презентуватиме відібрану автором лексику з різних джерел з обраної теми, матеріал надаватиметься у друкованому вигляді та пояснюватиметься вчителем у відеоматеріалах. У відео вчитель акцентуватиме увагу на вимові слів, інтонації, пояснюватиме деякі особливості вживання нової лексики з урахуванням особливостей менталітету українців та японців, наводитиме синоніми за потребою. Студенту пропонуватиметься вивчити поданий лексичний матеріал, закріпити його шляхом виконання самостійного тесту. Онлайн-матеріали або записані відео матеріали та друковані або електронні матеріали цього етапу становитимуть частину навчального процесу. Контроль вивчених лексичних одиниць відбуватиметься в процесі класної роботи вчителя.

Другий крок передбачатиме оволодіння розмовною темою на рівні фрази та презентуватиме авторські діалоги з використанням нових лексичних одиниць. Діалоги надаватимуться як у відеоматеріалі, так і у друкованому/електронному вигляді. Деякі діалоги будуть більш розширеними, з використанням стандартних розмовних фраз. Інші діалоги будуть коротшими за змістом та пропонуватимуть базові кліше питань та відповідей, на основі яких можна скласти свої власні діалоги. Студенту буде запропоновано вивчити подані діалоги, «програти» вивчені діалоги у відео з вчителем (на відео вчитель каже фразу, потім чекає на відповідь студента біля комп'ютеру; знов каже фразу – звичайно, це відбувається у режимі запису, проте досить реально імітує процес реального спілкування).

На наступному етапі учневі/студентові запропоновано скласти власні діалоги на основі презентованих. Наводяться можливі ситуації для діалогів, надаються питання, на яких треба акцентувати увагу. Результатом такої роботи може стати презентація складених діалогів у класі, з можливим розширенням діалогів до групової проектної роботи, якою вже керуватиме безпосередньо вчитель.

Третій крок презентуватиме роботу на рівні тексту, тобто передбачатиме використання поданої лексики у власноруч створеному монолозі. Автор пропонує закріплювати вивчений матеріал шляхом укладання невеликої промови – власного проекту учня / студента, у якому він зможе використати весь вивчений матеріал. Укладання такого проекту буде доречним після ознайомлювального відео з авторською промовою вчителя, а також друкованого варіанту тексту. Утворене повідомлення студенту потрібно презентувати у групі в режимі реального заняття, або, за бажання, записати на відео та відіслати вчителю. Вчитель виступатиме таким чином в ролі обов'язкового «живого, реального» контролю, який не лише вноситиме нотатки граматичного або лексичного характеру, але також звертатиме увагу на певні соціокультурні аспекти мовлення.

Також онлайн-курс надаватиме коротке методичне відео, у якому автор розповідатиме, як правильно скласти план свого повідомлення, як краще вивчити нові слова, тобто надаватиме корисну методично-організаційну інформацію.

Загалом розмовний модуль з однієї теми буде складатись з 4 відеопрезентацій та 3 варіантів електронних/друкованих матеріалів. Загальний час відео розрахований не більше ніж на 25–27 хвилин, самостійна робота студента не може становити ідеальну одиницю виміру, оскільки варіюватиметься в залежності від індивідуальних особливостей (стилю, навчальних стратегій, темпераменту) учня/студента. Контроль та систематизація матеріалу буде здебільшого проводитись у режимі живого спілкування на заняттях.

Висновки. Підсумовуючи все, зазначене вище, можемо дійти наступних **висновків:**

- запропонований онлайн-курс поєднуватиме у собі три види діяльності, які співвідносяться з розглянутими вище особливостями сучасного методичного процесу.

Серед можливих **переваг курсу** вбачаємо наступні:

- використання відеоматеріалів, які можна використовувати як в аудиторній, так і в самостійній роботі. Отже, вчитель зніматиме з себе роль передачі інформації, натомість зможе дати більше цікавої додаткової інформації, акцентувати увагу на потрібному, з додаванням факультативної інформації соціокультурної інформації. Отже, маємо економію навчального аудиторного часу та більшу користь для учнів/студентів. Крім того, учні/студенти зможуть повертатись до відеопрезентації самостійно, стільки, скільки їм буде потрібно, звертаючи увагу на вимову, інтонацію та мімічні особливості передачі інформації;

- залучення індивідуалізації навчання, мотивація учнів/студентів до самостійної роботи з урахуванням їх особливостей навчання;

- акцентування нової ролі вчителя як головного «дизайнера», організатора процесу з найнеобхіднішим завданням навчального

процесу: контролю та систематизації навчальних навичок. Оскільки курс включатиме лише базове лексичне наповнення, то подальші можливості створення проектної роботи, розвитку монологічного та діалогічного живого мовлення в аудиторній роботі цілком залежатимуть від вчителя.

У такому форматі роботи вчитель виступатиме медіатором, посередником та організатором навчання. Розподіл аудиторної та самостійної роботи, методична та соціокультурна інформація, контроль та систематизація вивченого зможе надати більше простору як для занять в аудиторії, так і для самостійної роботи студентів.

Наразі курс знаходиться у процесі розроблення автором статті. Отже, перспективи подальшого дослідження ми вбачаємо у детальному методичному та практичному опрацюванні всіх етапів курсу та впровадженні його в експериментальний навчальний процес.

Література

- Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Словарь методических терминов. Санкт-Петербург: Златоуст, 1999. С. 111–118.
- Аракава М. В. Формирование методической компетенции в обучении чтению на японском языке у студентов старших курсов педагогических вузов: автореф. дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Санкт-Петербург, 2007. 24 с.
- Асадчих О. В. Методика навчання студентів мовних спеціальностей усного японського мовлення на початковому етапі: 13.00.02: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2007. 12 с.
- Голубець В. В. Використання тестових завдань для навчання студентів мовленнєвих спеціальностей граматично правильного японського мовлення: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2003. 320 с.
- Зимняя И. А. Педагогическая психология: Ученик для ВУЗов. Москва: Логос, 1999. 384 с.
- Леонтьев А. А. Психология общения. Москва: Смысл; Академия, 2007. 368 с.
- Нечаева Л. Т. Научно-методические основы структуры и содержания учебников японского языка для русскоговорящих: автореф. дисс. ... д-ра пед. наук в виде научного доклада: 13.00.02. Москва, 2000. 80 с. URL: <http://www.dissercat.com/content/nauchno-metodicheskie-osnovy-struktury-i-soderzhaniya-uchebnikov-yaponskogo-yazyka-dlya-russ#ixzz5MvuaqWxF> (дата звернення 18.08.2018)
- Раздорская Н. В. Особенности обучения японскому языку студентов-международников: на основе общественно-политических текстов: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Москва, 2007. 202 с. URL: <http://www.dissercat.com/content/osobennosti-obucheniya-yaponskomu-yazyku-studentov-mezhdunarodnikov-na-osnove-obshchestvenno-politicheskikh-tekstov#ixzz5MvtIXZEa> (дата звернення 18.08.2018)
- Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии: В 2 т. Т. 1. Москва: Педагогика, 1989. 485 с.
- Brown D. Difference between Facilitators & Teachers. 2019. URL: <https://work.chron.com/difference-between-facilitators-teachers-11510.html>.
- Jagtap P. Teacher's role as facilitator in learning. *Scholarly research journal for for humanity science and English language*. 2016. Vol. 3/17. P. 3903–3905.
- Koehn P. H., Rosenau J. M. Transnational competence and the skill revolution. *Transnational Competence. Empowering professional curricula for horizon rising challenges, XI-XIV*. London: Routledge, 2015. P. 1–5.
- Oxford R. The Role of Styles and Strategies in Second Language Learning. *ERIC Digest*. 1989. URL: <https://www.ericdigests.org/pre-9214/styles.htm>.
- Shoemaker J. From Teacher to Facilitator. 2018. URL: <https://ramblingsofagiftedteacher.wordpress.com/2018/01/10/from-teacher-to-facilitator/>

References

- Azymov, E. G., Shukyn, A. N. (1999). *Slovar metodycheskykh terminov [Dictionary of methodic termines]*. Saint Petersburg, Russia: Zlatoust, 111–118 (rus).
- Arakava, M. V. (2007). *Formyrovaniye metodycheskoj kompetencyy v obuchenyy chteniyyu na yaponskom yazyke u studentov starshykh kursov pedagogicheskyykh vuzov [Formation of methodic competence in the process of teaching in Japanese during the work with students of higher pedagogical settings]*. Extended abstract of candidate's thesis. Saint Petersburg, Russia (rus).
- Asadchyh, O. V. (2007). *Metodyka navchannya studentiv movnykh specialnostej usnogo yaponskogo movlennya na pochatkovomu etapi [Methodic of teaching students of linguistic department Japanese speaking at the beginning level]*. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv, Ukraine (ukr).
- Golubecz, V. V. (2003). *Vykorystannya testovykh zavdan dlya navchannya studentiv movlennyevykh specialnostej gramatychno pravyl'nogo yaponskogo movlennya [The usage of test activities for teaching the students of linguistic department grammatically correct Japanese speaking]*. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv, Ukraine (ukr).
- Zymnyaya, Y. A. (1999). *Pedahohycheskaya psykholohyya: Uchebnyk dlya VUZov. [Pedagogical psychology: Textbook for Universities]*. Moscow, Russia: Logos (rus).
- Leontyev, A. A. (2007). *Psykholohyya obshchenyya [Psychology of Communication]*. Moscow, Russia: Smysl, Academia (rus).
- Nechaeva, L. T. (2000). *Nauchno-metodycheskiye osnovy struktury i sodержaniya uchebnykh yaponskogo yazyka dlya russkohovoryashchykh [Scientific-methodological base of structure and content of the Japanese language textbook for Russian speaking people]*. Extended abstract of Doctor's thesis. Moscow, Russia. Retrieved from: <http://www.dissercat.com/content/nauchno-metodicheskiye-osnovy-struktury-i-soderzhaniya-uchebnykh-yaponskogo-yazyka-dlya-russ#ixzz5MvuaqWxF> (rus).
- Razdorskaya, N. V. (2007). *Osobennosti obucheniya yaponskomu yazyku studentov-mezhdunarodnykh: na osnove obshchestvenno-polytycheskykh tekstov. [Peculiarities of teaching Japanese for students of international affairs department: based on texts of social and political character]*. Candidate's thesis. Moscow, Russia. Retrieved from: <http://www.dissercat.com/content/osobennosti-obucheniya-yaponskomu-yazyku-studentov-mezhdunarodnykh-na-osnove-obshchestvenno#ixzz5MvtIXZEa> (rus).
- Rubynshteyn, S. L. (1989). *Osnovy obshchey psykholohyy: V 2 t. T. 1. [The base of common psychology: in 2 volumes. Vol. 1]*. Moscow, Russia: Pedagogika (rus).
- Brown, D. (2019). *Difference Between Facilitators & Teachers*. Retrieved from <https://work.chron.com/difference-between-facilitators-teachers-11510.html>
- Jagtap, P. (2016). Teachers role as facilitator in learning. *Scholarly research journal for for humanity science and English language*, 3/17, 3903–3905 (eng).
- Koehn, P. H., Rosenau, J. M. (2016). Transnational competence and the skill revolution. *Transnational Competence. Empowering professional curricula for horizon rising challenges, XI-XIV*. London, UK: Routledge, 1–5 (eng).
- Oxford, R. (1989). The Role of Styles and Strategies in Second Language Learning. *ERIC Digest*. Retrieved from <https://www.ericdigests.org/pre-9214/styles.htm> (eng).
- Shoemaker, J. (2018). *From Teacher to Facilitator*. Retrieved from <https://ramblingsofagiftedteacher.wordpress.com/2018/01/10/from-teacher-to-facilitator/>.

ОБУЧЕНИЕ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ И МОНОЛОГИЧЕСКОЙ ЯПОНСКОЙ РЕЧИ: ОНЛАЙН-КУРС

Михайлюк Анна, кандидат педагогических наук,
старший преподаватель кафедры восточных языков и перевода Института филологии,
Киевский университет имени Бориса Гринченко,
ул. Тимошенко, 13-б, Киев, Украина,
h.mykhailiuk@kubg.edu.ua

В статье представлены основные психологические, психолингвистические и методические основы разработки онлайн-курса по обучению базовой диалогической и монологической японской речи с учетом современных тенденций развития преподавания иностранных языков. Рассмотрена постепенная трансформация роли современного учителя в фасилитатора, направляющего учебный

процесс. Систематизированы основные факторы, которые влияют на процесс формирования коммуникативной компетенции ученика/студента. Предложен и предварительно описан новый электронный курс по обучению японской речи с учетом рассмотренных в статье предпосылок его формирования.

Ключевые слова: обучение диалогической и монологической японской речи; онлайн-курс; теоретические и практические предпосылки формирования коммуникативной компетенции; роль учителя; фасилитатор; японский язык.

TEACHING JAPANESE DIALOGICAL AND MONOLOGICAL SPEECH: ONLINE COURSE

Mykhailiuk Hanna, PhD (Philology),
Senior Lecturer at the Oriental Languages and Translation Department,
Institute of Philology, Kyiv Borys Grinchenko University,
13-b Tymoshenko Str., Kyiv, Ukraine,
h.mykhailiuk@kubg.edu.ua

The article represents basic psychological, psycholinguistic and methodological background of development of the online course for teaching basic Japanese dialogue and monologue. The mentioned prerequisites are to be seen in close relation to the modern tendencies of foreign language teaching. The role of modern teacher as a representer of the teaching process as well as facilitator of the studying process itself is also described. Basic factors that influence the process of forming communicative competence in Japanese language are presented. Thus, among methodological background the process of organizing studying by teacher, the individualization principles in teaching are mentioned. The individual styles of learning, as well as individual strategies are presented as essential psychological prerequisites of the studying process. The psycholinguistic process of getting the new information is presented as one of the factors of forming the communicative competence in speaking.

Based on the mentioned factors, the online course for teaching basic Japanese dialogical and monological speech is described. The course is being at the process of development. The article deals with its basic steps of studying. Some practical aspects of the future course usage are shown. The course includes three basic steps, which present the whole process from getting sample phrases and text till presenting fluent self-made dialogues and speeches in Japanese. The first step presents video materials and printed materials where students get the information on the phrase level. The video component of the course allows saving the auditory time by doing a big amount of work online. The second step presents authorial dialogues in video and printed form. Together with the basic structure needed to present the dialogue students are given some extra information of cross cultural character. The aim of the step is to present self-made dialogues by students. The third step suggests work on the speech level. The purpose of the last step lies in creating authorial students' speeches based on the given material. The course presents a complex system of online and printed materials which, together with the teacher's work in class, enable fast development of speaking skills. Furthermore, the perspectives of the future usage of the course are laid as a base for its practical development.

Key words: *facilitator; Japanese dialogical and monological speech studying; Japanese language; online course; teacher's role in the studying process; theoretical and practical background of forming communicative competence.*

Стаття надійшла до редакції 26.02.2019

Прийнято до друку 30.05.2019